

Échá, a pusztulás krónikája

„Jaj, de magára maradt az egykor oly népes város! Olyanná lett, mint az özvegy. Nagy volt a népek között, úrnő a tartományok között, de kényszer munkássá lett. Sírva sír az éjszakában, könny áztatja arcát. Senki sem vigasztalja azok közül, akik szerették, barátai mind hűtlenek lettek, ellenségeivé váltak.” (Échá, Jer siralmat, 1,1–2.)

Jeremiás a pusztulás korában (dor háchurbán) élő próféta volt, aki szemtanúként mondja el mindazt, ami történt, s maga is átélte, amikor bekövetkezett a hihetetlen: az ellenség bevette a bevehetetlennek hitt

Rási a midrásra (Échá rábáti, Ptichtá, 28), míg Ibn Ezra a tartalomra alapozta véleményét.

A történet röviden:

„Jehojakim, Josijáhu fia, Júda királya uralkodásának negyedik esztendejében így szólt az Örökkévaló Jeremiáshoz: Vége elő egy pergamenterket, és írd rá mindazon igéket, amelyeket mondtam neked Izraelről, Júdáról és a többi népről... talán meghallja Júda háza, mennyi veszedelmet készülnék rájuk zúdítani, de ha megtérnek a rossz útról, én megbocsátom vétkeiket. Ekkor Jeremiás hívta Baruchot, Nériá fiát,

az Énekek énekének felolvasása peszáchkor, Rút könyve sávuotkor vagy a Kohelet könyve szukkotkor. Leginkább Eszter könyvéhez hasonlítható, melynek púrimkor való felolvasása ugyancsak halachikus kötelesség.

Említésre méltó körülmény, hogy eredetileg a halacha „csak” megengedte a Siralmak felolvasását – ugyanis ismeretes, hogy gyásznapon nem szabad Tórát tanulni, mert az „megörvendeztetni a szívet” –, de ezt és a Jób könyvét szabad, mert ezek szomorúak és gyászos hangulatúak, és az emberi élet végességére utalnak. Később pedig, a gáonita korszakban, ez az engedély már kötelességgé alakult.

Naftali Kraus

szent várost, Jeruzsálemet, minek következményeként véget ért a Dávid-házi királyok korszaka. Érdekes, hogy Jeremiás, aki évtizedeken keresztül foglalkozott a pusztulás lehetőségével, és meg is jövendölte azt, ha a nép nem tér vissza a Tóra parancsaihoz, mégis a meglepetés hangján meséli el az eseményeket.

Az ebben a megilában írtak eredete magában a Tórában gyökerezik, nevezetesen a Böchukotáj (3Mózes, 26) és a Ki távo (5 Mózes, 28) szakaszokban, melyekben le vannak írva Mózes intelmei: ha nem tartják be az Istennel kötött szerződést, megszegik azt, a zsidók súlyos büntetést fognak elszenvedni. Jeremiás siralmainak mind az öt fejezete ennek taglalásával foglalkozik.

Az egész szöveget a megbántottság érzése jellemzi, ami – feltehetően – a nép hangulatát tükrözi, s nem a próféta személyes véleményét, hiszen ő előre megjósolta mindazt, ami történt, amiért meg is szenvedett, hiszen az akkori királyi udvaroncok még „babiloniai orientációval” is megvádolták, sőt még az élete is veszélyben forgott.

A modern bibliakutatás kétségbe vonja azt a hagyományos felfogást, mely Jeremiást jelöli meg a Siralmak szerzőjeként. De ha nem ő, akkor ki írta? (J. Z. Moskovits professzor a Dáát Mikrá sorozatban foglalkozik ezzel a kérdéssel is.)

Az igazsághoz tartozik, hogy a hagyományos exegetika sem tudott megállapodni annak a problémának az eldöntésében, hogy a Siralmak könyve azonos-e azzal a megilával, amelyet Jehojakim király elégetett, amikor fülébe jutottak az abban leírt borzalmas figyelmeztetések. Rási szerint azonos, Ibn Ezra szerint nem.

Baruch pedig leírta Jeremiás diktálása alapján a pergamentre az Örökkévaló ígét...” (Jer. 36, 1–4.)

Ezt követően Jeremiás íródeákjával elküldi az írást a Szentélybe azzal az utasítással, hogy ott olvassa fel. A prófécia mély benyomást tesz a hallgatóságra, olyannyira, hogy néhány főpap újfent felolvastatja az egész szöveget Baruchhal. Végül a királynak is felolvassák, aki mérgében egy tollkéssel szétvagdossa a pergament, majd az egészet a tűzbe veti.

Jeremiás ismételt leírta a próféciát, sőt „még sok hasonló beszédet” is hozzátett. (Jer. 36,5–32.) Ez volna tehát az elégedett és újraírt megila, amelyről a midrásbölcsek azt állítják, hogy azonos a Siralmakkal.

A Siralmak fejezetei – négy az ötből – alfabetikus sorrendben íródtak, vagyis minden vers az ábécé sorra következő betűjével kezdődik. Ez a módszer nem ismeretlen a Biblia könyvei között, ilyen található a Zsoltárok könyvében (a 119. fejezetben a 22 betű 8-8 versben fordul elő ábécésorrendben), vagy a Példabeszédek végén, a Derék Asszonyt dicsérő himnuszban.

A zsáner, amely a középkori poéták szokásos stílusa, ez esetben gördülékeny, s „ezáltal a gyászdal (kiná) ismertebbé és megszokottabbá válik a zsidó nép szájában” (Midrás Tádsé, 20a Dáát Mikrá alapján). A héber ábécé 22 betűje azt is jelzi, hogy a gyász átfogja az egész mindenséget. „...jött az összes generáció, az összes betűk és a világ összes teremtménye, fentiek és lentiek, hogy szimbolizálják és kifejezzék a zsidókat ért nagy bajt.”

Évente egy alkalommal, áv hó 9-én, a nagy nemzeti gyász napjának (Tisá böáv) előestéjén olvassák fel a zsinagógákban a Siralmak könyvét. Tészik mindezt gyenge világításban, a földön ülve. A felolvasás kötelező érvényű, nem szokáson alapuló, mint

Heller Ágnes tiszteletére emlékpark nyílik

A filozófus halálának első évfordulója alkalmából emlékkövet állítanak a balatonfüredi zsidó temetőben és emlékparkot avatnak fel a tiszteletére.

A megemlékezés szervezője, Olti Ferenc a HVG-nek azt nyilatkozta, hogy július 19-én 11 órakor magánszemélyek adományaiból állítanak emlékkövet a balatonfüredi zsidó temetőben, és a Heller Ágnesről elnevezett emlékparkot is ekkor avatják fel. Az eseményre mindenkit szeretettel várnak.

Olti azt kérte, hogy aki elmegy majd Balatonfüredre, az készüljön egy Heller Ágnesre emlékező mondattal, melyet a szervezők felolvasnak és megörökítenek.

Megújult a kecskeméti hitközség nagy imaterme

Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára az imaterem átadásán azt mondta: a bizalom és a biztonság elengedhetetlen egy közösség életében.

Hangsúlyozta: ma Magyarországon az egyházi felekezetek biztonságban élhetnek, élvezhetik a kormány bizalmát, hogy a kapott támogatást közösségük érdekében használják fel.

„A templomok, zsinagógák, imaházak, valamint az iskolák és szociális intézmények felújításait segítő támogatások azonban nemcsak a hívó, keresztény és zsidó emberek, illetve családjuk életét szolgálják, de az egész nemzetet erősítik” – tette hozzá az államtitkár.

Közölte, a magyar kormány hiszi, hogy azok, akik túléltek az elmúlt évszázadot, legyen az a holokauszt vagy a kommunizmus szörnyűsége, újra tudják építeni a közösségüket.

„Ezt a bizalmat előlegeztük meg irányukba, mi pedig azt a biztonságot adjuk meg, amelyre ehhez szükségük van” – fogalmazott Soltész Miklós.

Kiemelte: minden vallási közösségnek a legfontosabb a hit, a hit megőrzése és továbbadása a következő generációknak.

„Mindemellett azonban a több ezer éves zsidó kultúra és a kétezres éves keresztény kultúra nagymértékben befolyásolta egész Európa, Magyarország és a nemzet életét” – mondta.

Hozzátette, az elmúlt évszázadokban alkotott és teremtetett építészeti és kulturális örökségbe „lehet kapaszkodni és lehet rá alapozni”.

Kamarai díj a gyöngyösi hitközség elnökének

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara Heves Megye Területi Szervezet elnöksége a Semmelweis-nap alkalmából 2020-ban Pártoló Tag címet adományozott a gyöngyösi Bugát Pál Kórház főigazgatójára.

tékeli a szakdolgozók részvételét az egészségügyi ellátásban. A kitüntetett 2012-ben került a gyöngyösi Bugát Pál Kórházba. Azóta is legendás az érdekképviselésekkel és a dolgozókkal való közvetlen és jó kapcsolattal.

Weisz Péter átveszi a kamara vezetőitől, dr. Balogh Zoltán elnöktől és Pogonyiné Kiss Irén megyei vezetőtől az elismerést Fotó: Czímer Tamás

nak, Weisz Péternek, a Status Quo Ante Izraelita Hitközség elnökének.

Ezt a címet olyan személynek adják, aki hosszú évek óta támogatja a kamara tevékenységét, és nagyra ér-

lata. A kitüntetett a kamara rendezvényeire minden meghívást elfogad, ahol minden alkalommal kihangsúlyozza a szakdolgozók érdemeit a betegellátásban. Kitaró, lelkiismeretes, nagy munkabírási vezetőként tartják számon. Munkájában rendkívül elkötelezett, céltudatos és sikerorientált – áll a kamara méltatásában.

A Pártoló Tag címmel elismerésünket és köszönetünket fejezzük ki a szakdolgozók munkájának és a kamara tevékenységének évek óta tartó segítségével és széles körű támogatásáért – mondta az eseményen Pogonyiné Kiss Irén, a szervezet megyei elnöke.

Az ünnepségen fellépett ifj. Kathy-Horváth Lajos, az Izraeli Filharmonikusok tagja.

T. Bokros Mária

Szalay-Bobrovicz Vince, a Miniszterelnökség civil és társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára emlékeztetett: a holokauszt pusztítását egy lelki pusztítás, a kommunista korszak ateizmusa követte, amely a megmaradt zsidóság-nak szintén jelentős károkat okozott.

A kecskeméti mintegy 1200 fős zsidó közösség jelentős része megsemmisült, de a közösség most napról napra újjáéled, amelyhez a magyar kormány is szeretne hozzájárulni – tette hozzá.

A helyettes államtitkár szerint Kecskemét jó példája annak, hogy „nincs más út – és ez minden közösségre vonatkozik –, mint azokkal együttműködni, akik abban a helyzetben vannak, hogy ezeket a közösségeket támogatni tudják”.

A kecskeméti nagy imaterem felújítását a helyi önkormányzat is támogatja.

Feldmájer Péter, a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnöke elmondta: az épületet eredetileg is a kecskeméti zsidó hitközség szék-házának szánták, a 120 évvel ezelőtt készült tervek ma is fellelhetők a levéltárban.

Feldmájer Péter hangsúlyozta: a 300 fő befogadására alkalmas imaterem megfelel a kor követelményeinek, és méltó helyszíne lehet legnagyobb ünnepüknek, a szabadság ünnepének, a peszáchnak.

Elmondta: a jövőben szeretnék akadálymentesíteni az épületet, majd a kis zsinagógát felújítva, egy képtárat alakítanak ki.

Az ünnepségen imát mondott Róna Tamás, a Mazsihisz Rabbistületének elnöke.

EMLÉKEZÉS MÁRTÍRJAINKRA

Tata

Idén a kialakult járványveszély miatt a zsidó temetőben a tradicionális mártírmegemlékezés elmaradt, ennek ellenére a tatai vasútállomáson – a helyi zsidóság deportálásának helyszínén – a Szenes Hanna Magyar–Izraeli Baráti Egyesület és az Éjféle Kiáltás Misszió képviselői megemlékezést tartottak a holokauszt áldozatairól.

Tatabánya

A felsőgallai Zsidó temető és Emlékparkban tartott gyászünnepségen a lecsengő járványveszély ellenére szép számmal jelentek meg. A megemlékezésen részt vett **Bencsik János** országgyűlési képviselő, **Lusztig Péter** és **Fekete Miklós** alpolgármesterek, **Einhorn László**, a Mazsihisz megyei megbízottja, valamint **Izsák Zoltán**, a Szenes Hanna

tömeggyilkosságok nemcsak a zsidó emberek, a kecskeméti polgárok fizikai megsemmisítését célozták, hanem egyúttal azt szerették volna a gyűlölet lovagjai, hogy ne legyen senki, aki emlékezik majd az áldozatokra.

A mártírcsarnok fizikailag, a kecskeméti zsidó közösség pedig szellemileg őrzi az ő emléküket.

Dr. Róna Tamás PhD, a Mazsihisz Rabbitestületének elnöke nagy ívű beszédében felidézte a zsidó történelem nagy fordulópontjait, köztük Jeruzsálem pusztulását. Elmondta, hogy a zsidó népnek az Örökkévaló segédelmével újra és újra sikerült fennmaradnia, mert a hit megtartotta közösségünket.

Külön köszöntötte **Zinner Árpádnét**, aki 96 évesen is részt vett az online istentiszteleten. A szónok elmesélte a történetét, hogyan hurcolták el a családját, és milyen nehéz volt a visszatérés után az újrakezdés

Tatabánya

Szenási Jonathán Sándor református lelkész, aki beszédében elmondta: „Ha tudunk testvérként nézni egymásra, tudjuk meglátni az értékeket egymásban, nem ismétlődhet meg a 76 évvel ezelőtti tragédia.”

Darvas István főrabbi arra hívta fel a figyelmet, hogy a holokauszt idején is egy vírus csapott le az emberiségre, csak a világnak egy jelentős része azt gondolta, hogy ez a vírus maga a zsidó. Annyi igazságuk volt, hogy valóban egy vírus támadta meg az emberiséget, csak éppen nem a zsidók és őseik voltak a vírus. A gyűlölet elszabadulása volt a betegség, ami azt a tragédiát okozta, amit a holokauszt jelent, nemcsak a zsidók, hanem minden jóérezsű ember számára.

A megemlékezés **Zucker Immanuel** főkántor gyászimájával, majd a mártírok és munkaszolgálatosok emlékművénél elmondott kádissal ért véget.

Zalaegerszeg

A hitközség és az önkormányzat minden esztendőben közösen szervezi a gyászmemorialis ünnepséget. A több éve megszokott forgatókönyvet ebben az évben átalakította a pandémiás idősze.

A délelőtti folyamán a város több pontján is megkoszorúztuk az elhurcoltak, meggyilkoltak emléktábláit.

A régvolt zsinagóga üresen állt. 11 órára a temetőbe vártuk a meghívott vendégeket és hittestvéreinket, ahol a Hatikva csodálatos dallamát **Schreiner Jenő** prímás előadásában hallhattuk.

Siklósi Vilmos elnök arról beszélt, hogy Izrael Államának himnusza mindig reményt kelt benne, hogy végre a nyilas zászló nem leng tovább a megyei rendőr-főkapitányság előtt, és végre megszűnik a történelmi hamisítás.

Szólt arról is, hogy a nálunk felállított első magyarországi zsidó mártíremlékművet – melynek másolata Szombathelyen található – **Hoch István** tervezte. A tervező unokatestvére, a jelen lévő **Bonta Miklós** újságíró, a Népszava szerkesztője emlékeztetett arra, hogy az édesapja, **dr. Bonta János** belgyógyász főorvos avatta fel az emlékművet.

Radnóti Zoltán főrabbi első alkalommal vett részt a zalaegerszegi megemlékezésen. Az általa elmondott imát héberül és magyarul is hallhatták a résztvevők. Elmondta, hogy a zsidók ma békében és nyugalomban élhetnek nemcsak hazánkban, hanem egész Európában. Lehetőség van tanulásra, tanításra, ami elengedhetetlen a fennmaradásunkhoz. Közös felelősség, hogy éljünk a biztonsággal, de ne éljünk vele vissza.

Sok mindenről lehetett volna még szó, de az élet közbeszólt. A tűző nap, a maszkviselés, az idős kor, vagy mindhárom együtt, megszakította a főrabbi beszédét. Valaki rosszszul lett. Aggódva vártuk a mentőt. Közben csigalassúsággal telt az idő. Végül fellélegezhettünk, a veszély elmúlt, de a kocsis az idős emberrel elindult a kórház felé. Azóta már szerencsére az otthonában pihenhet.

A megemlékezés folytatódhatott tovább.

Radnóti Zoltán utalt arra is, hogy megtekintette rendezett temetőnket. Kérte, hogy érezzük át a meggyilkoltak sírkövének hiányát. És tudnunk kell azt is, hogy az elpusztítottak lelke velünk van, mi visszük tovább.

Ezt követően a Mazsihisz, a zalaegerszegi hitközség, a Béke-Shalom

Porga Gyula polgármester hangsúlyozta, az 1944-es deportálásokban a nemzet színe-java veszett oda, Veszprém máig nem heverte ki a veszteséget.

Hozzátette, a holokauszt sorstragédia volt: több millió zsidó halála következett be a korszak embertelensége miatt. „Az elhurcolt és meggyilkolt veszprémi zsidó polgárokat soha nem feledhetjük. Ez a tragédia nem történhet meg újra, ha emberként állunk ki egymásért” – fogalmazott.

Veró Tamás főrabbi felidézte, a veszprémi gettók kiürítéséről a Veszprém Vármegye című hetilap mindössze egy rövid hírből számolt be, az újság megjelenésének napján pedig áldó misét tartottak, hogy befejeződött a „zsidótalanítás”. Hozzátette, a gettó kialakítása és a deportálás között alig egy hónap telt el, Veszprém megyéből 4106 személyt juttattak koncentrációs táborokba.

A főrabbi kitért rá, a soá máig meghatározó tragédiája a megcsontított családoknak. Úgy vélte, minden leszármazott köszönettel tartozik a felmenőinek, a túlélőknek,

Veszprém

Baráti Társaság, majd a város és a megye képviselői elhelyezték az emlékezős koszorúit és kavicsait. A társhitközségek nevében mi tettük meg ugyanezt. 12 óra után lehetőség volt arra, hogy bárki lerója tiszteletét.

Az est folyamán a városi televízióban az 1945 című filmet láthatták a nézők, a Zalai Hírlapban pedig megjelent egy nagy terjedelmű cikk két holokauszt túlélő társunkról. Érdekes elolvasni, a világhálón is megtalálható „Szalmán születni, vagy karácsonykor – Molnár Bella máig őrzi a sárga csillagot” címmel.

A felszabadulás 75. évfordulójára mindkét túlélőnk emléklapokot kapott a hitközségtől.

Virágh Judit

Veszprém

A megyeszékhelyről és térségéből 76 évvel ezelőtt elhurcolt és meggyilkolt zsidó állampolgárokat emlékeztek a Mártírok úti temetőben – **Marton Attila** írása a Veszprém megyei hírportálon.

Fotó: Nagy Lajos

hogy nem adták fel, és újrakezdték a mindennapokat. „Emlékezni és emlékeztetni kell a holokausztra, hogy az ember ne tévedjen újra erre az útra, és hogy a soá ne ismétlődheszen meg” – zárta beszédét Veró Tamás.

A gyászistentiszteleten közreműködött **Budai Miklós** kántor. A rendezvény végén a résztvevők elhelyezték a megemlékezés köveit.

1944. június 19-én üritették ki a két veszprémi gettót, ahova a Veszprémi és Enyingi járás zsidó lakosságát zsúfolták össze, közel hatszáz embert. A lakókat a csendőrség közreműködésével előbb a sárvári gyűjtőtáborba, majd onnan haláltáborba vitték, ahonnan nagyon kevesen tértek vissza.

Mosonmagyaróvár

Heisler András Mazsihisz-elnök beszéde

Kedves Márta néni, kedves Zsuzsa néni! Hölgyeim és Uraim!

A Mosonmagyaróvári Zsidó Hitközség elnöke, **Ligeti László** arra

(Folytatás a 3. oldalon)

Mosonmagyaróvár

Fotó: Kökényesi Gábor

MIBE elnöke (egyben a rendezvény szervezője).

Kántás János sófárfújását követően **Einhorn László** a Mazsihisz nevében emlékezett meg az áldozatokról.

Ezután **Petrovits Péter** rabbi mondott bevezető imát, majd szónoklatában hangsúlyozta a magyarországi zsidóság egységének fontosságát.

A folytatásban **Lusztig Péter** rendhagyó ünnepi beszédében személyes, családi érintettségéről szólt. Végezetül a rabbi záróimája és a kádiss elmondása után a közösség elhelyezte a kegyelet kavicsait a mártíremlékművön.

Kecskemét

A zsidó temető mártírcsarnokában ebben az évben a járvány miatt online emlékeztek meg a városból elhurcolt több mint 1200 hittestvérünkről. Az élő közvetítést a világ minden részéről nézték, Kaliforniából, Izraelből, Kecskemétről, Budapestről.

Dr. Feldmájer Péter, a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnöke hangsúlyozta, hogy az évről évre megrendezett gyászistentiszteletek azért fontosak, mert a magyar állam segítségével elkövetett

azt követően, hogy az ő és testvére szeme láttára gyilkolták meg szüleiket és többi testvérüket.

A gyászmemorialis ünnepség online közös kádissal ért véget.

Székesfehérvár

A biztonsági szabályok betartása mellett a temetőnél lévő Mártírok Emlécsarnokában emlékeztek meg a városból és a környékbeli településekről elhurcolt közel 3000 emberről, akik közül mindössze 10 százalék tért vissza.

Neubart István, a hitközség elnöke kiemelte, hogy 1944-ben pontosan azon a napon indultak útnak a marhavagonokból összeállított szerelvények, melyek nőket, férfiakat, karonülő és szüleikbe kapaszkodó gyerekeket vittek a halál- és munkatáborok felé. Az elhurcoltak egyetlen bűne zsidó származásuk volt.

Székesfehérvár képviselőtében **Csanády László** polgármesterei főtanácsadó hangsúlyozta, hogy olyan életre emlékezzünk ezen a napon, akiket idő előtt elpusztítottak, akik idő előtt elhagyni kényszerültek ezt a világot, pedig lett volna még dolguk. Teljes életet élhettek volna, és akkor szebb és jobb lehetett volna ez a világ.

A gyászünnepségen felszólalt

Tata

Zalaegerszeg

Fotó: Kökényesi Gábor

Új könyv segít eligazodni a Talmud világában

A Bevezetés a Talmud tanulmányozásába című könyv megkönnyíti és élvezhetőbbé teszi a Talmud tanulmányozásának kezdeti időszakát, miközben szilárd alapot biztosít a későbbi, haladóbb szintű tanuláshoz is.

A Bevezetés a Talmud tanulmányozásába című könyv leírása szerint azon kevés nélkülözhetetlen művek egyike, amelyek lépésről lépésre segítik a kezdő talmudtanulót, hogy jártasságot szerezzen a Gemará helyes olvasásában és megértésében. A háttérismertek és a Szóbeli Tan történetének bemutatása után a szerző ismerteti a szugják (talmudi részek) szerkezetét, és megtanítja, hogyan kell alapegységekre bontani a talmudi beszélgetéseket, miközben meg-

ismerhetjük a bennük található kulcsszavakat és kifejezéseket.

Kellő szorgalommal használva ez a mű lényegesen le tudja rövidíteni a talmudtanulás elsajátításához szükséges időt. Megkönnyíti és élvezhetőbbé teszi a kezdeti nehéz időszakot, miközben szilárd alapot biztosít a későbbi, haladóbb szintű tanuláshoz is. A Talmud szabályait a szerző klasszikus és tudományos művek alapján állította össze, kiegészítve a Tóra szövegértelmezésének és a háláchá levezetésének módszereivel. Ezenfelül az olvasó megismerkedhet az Ággadá értelmezésének irányelveivel is.

Mindezek alapján e könyv nemcsak a tanulók, de segédeszközként használva a tanárok és rabbik számára is hasznos lehet. A kötetben található héber források és megjegyzések a kutatóknak nyújthatnak értékes információkat.

Eliyahu Krupnick a New York-i Yeshiva Universityn, a Bné Brák-i Ponyevicsi Jesivában és a jeruzsálemi Harry Fischel Institute for Talmudic Researchben végezte tanulmányait. Miután az izraeli országos főrabbi, **Jehudá Unterman** felavatta rabbinak és dájánnak, a Jesivát Itriben kezdte meg talmudtanítói pályafutását, majd a Kollel Merce haladó programjában, tanárok és rabbik felkészítésében vett részt. Jelenleg a Máchon Méir Jesivában oktat Talmudot, illetve a héber nyelvű Enciklopédiájá Talmuditba ír rendszeresen szócikkeket.

A könyvet a Lativ Kolel adja ki a Mazsók támogatásával. Pdf formátumban már elérhető a következő oldalról: <https://misna.hu/talmud>, de hamarosan nyomtatásban is megjelenik.

Kibic

EMLÉKEZÉS MÁRTÍRJAINKRA

(Folytatás a 2. oldalról)

kért fel, hogy én köszöntsem azokat a vendégeinket, akik e kicsiny közösségből a 76 évvel ezelőtti borszalmaknak részesei voltak. Nincsenek már sokan, de számunkra rendkívül fontosak, mert ők a tanúi az emberiség egy rettenetes korszakának, az ő elbeszélésük nélkül nem lehet összerakni a magyarországi holokauszt hiteles történetét, és ők azok, akiket a történelem hamisításának szándékával nem lehet megtevesztetni.

Egyikükre nyolcévesen nagyapja vigyázott, elkérült a zöldkeresztbe, majd a budapesti nagygettóba menekültek, és ott élték meg a felszabadulást, másikat tizenkét évesen deportálták, Ausztriában egy embervásáron kiválasztották, eladták, és mint a felnőtteknek, hajnaltól éjszakáig, éhesen és fázva egy majorságban kellett dolgoznia.

Két gyermeksors, két túlélő, két ember, akik aztán megpróbálták egy boldog és teljes életet élni; volt, akinek ez inkább, másuknak kevésbé sikerült. De hogyan lehetett túlélni gyerekként ezt az egészet? Ha már nézünk unokáim ártatlan tekintetére, védtelen törekénységükre, számomra elképzelhetetlen. Kaptam azonban egyik túlélőnkől egy fontos útravalót: „Ha valamit elhatározol, hajtsd is végre!” Ez a makacsság, ez az erő képes lehet az embert a megpróbáltatásokon átgépeíteni, és ez a bátorság az, amire ma is szükségünk van a folyton változó világban történő túléléshez.

Kedves Márta néni, kedves Zsuzsa néni!

Anyukám Isten segítségével idén lesz 95 éves. Auschwitzot megjárt túlélője közösségünknek, és köszöni szépen, jól van. Ő is pontosan emlékszik arra, mi történt veletek, mi

történt velük. Mert a magyar zsidó sors eggyé kovácsolt bennünket. Anyám emlékszik a megaláztatásra, a kifosztásra, a társadalom közönyére, a becsukódó spaletták, a lehúzódo redőnyök reménytelenségére, az auschwitzi rámpa szelektálására, ahol aztán édesanyját utoljára látta. Ti, túlélők az emlékeitekkel feladatot adtok nekünk: senkinek ne engedjük meg a történelem meghamisítását, ne maradjunk csendben, ha kirekesztő eszmékkel találkozunk, és soha többé ne féljünk. Ne féljünk, mert demokráciában ki lehet mondani gondolatainkat, máshol meg ki kell mondani azokat. Ki kell mondani, hogy a szélsőjobboldali szervezetek országos grasszálása elfogadhatatlan, hogy európai politikusok kétértelmű vagy éppen nagyon is egyértelmű mondatai a harmincas évek legrosszabb narratíváját idézik, s azt is ki kell mondani, hogy a zsidó közösség mindennel megalkuvó szervezeteivel – a közös vallásunkon túl – nem kívánunk azonosulni.

Egy világhárvány mindenkit rémületbe ejtő első szakaszán vagyunk túl. Reméljük, folytatásától megkímél bennünket a Teremtő. Ám a koronavíruson túl is létezik egy újraéledő járvány. A rasszizmus, a kirekesztés, az antiszemitizmus vírusa az, aminek ellenszerén emberi kötelességünk dolgozni. A világ tudósai a Covid vírusa elleni szérum megtalálásán munkálkodnak, és biztos vagyok sikerükben. Nekünk, lezármazottaknak és más vallású barátainknak pedig feladatunk rászorítani a bennünket körülvevő európai társadalmakat, hogy élve egészséges immunrendszerükkel, lépienek fel mindig és mindenhol az ordas eszmék vírusával szemben. Ennek sikerében csak reménykedem.

Köszönöm figyelmüket.

Zoomológusok reflektorfényben

Az elmúlt jó pár hét során egyik kedvencemmé vált az erabbi.blog.hu. Ingerszegény home office időszakot éltünk, tudásra, ismeretre szomjazva. A háromfős Zoom-adás szereplői a következők: a kérdező **Dési János** újságíró, a Klubrádió munkatársa, az autentikus válaszadók pedig **dr. Frölich Róbert** főrabbi és **Gábor György** professzor, az ORZSE Művelődés- és kultúratörténeti Tanszékének vezető egyetemi tanára. Ez utóbbinak tettem fel kérdéseimet, s az alábbi válaszok érkeztek.

– A beszélgetések ötletét a koronavírus miatti karantén adta. Színházak, mozik, koncerttermek, könyvtárak, egyetemek, a kultúra és a tudomány

legkülönbözőbb terei bezártak, s az emberek a négy fal közé szorultak. Sok magányos ember, egyedül élők, fiatalok és idősebbek, kicsik és nagyok, ilyenek meg olyanok. Arra gondoltunk, hogy ha csak néhány embernek örömet tudunk szerezni a hetente jelentkező 45 perces vallás- és kultúrtörténeti sorozatunkkal, akkor már célt értünk. A szándékunk az, hogy egy kicsit máshogy, egy kicsit szokatlanabb perspektívából mutassuk be a zsidó hagyomány egyes fejezeteit, kitérve a biblikus és rabbinikus források vagy a kommentáriródlom mellett az egyetemes művelődéstörténeti összefüggésekre is, hiszen a figyelmükkel minket megtisztelő nézők között különböző vallású, sokféle hitű és világnézetű emberek vannak. Fontosnak tűnik mindhármunknak, hogy a Covid-19 okozta rendkívüli helyzetben – amely nemre, vallásra, világnézet-re tekintet nélkül mindannyiunkat félelemben tart – próbáljuk megtalálni azokat a csomópontokat, ahonnan a mi csodás hagyományunk „ismerőssé” és érdekessé válhat mindazok számára is, akik eddig semmit vagy alig valamit ismertek a zsidó szokásokból, tradíciókból. Mindenesetre szögezzük le: a vallási és kulturális hagyományok közös tereket képesek megnyitni, és újfent bebizonyosodott, hogy az értelmes, emberi szóra komoly igény és nagyon nagy szükség van.

– Természetesen mindent együtt találunk ki, a hetente egyszeri ötletbörzén. A témaköröket részben az eltelt időszak történései, eseményei, ünnepnapjai befolyásolják, részben viszont a privát beszélgetéseink nyomán bennünk is megfogalmazódott problémák újragondolásának vagy tisztázásának igénye. Persze nem tagadom, tudjuk, hogy időnként csiklandósabb, az internet népe számára izgalmasabb dolgokkal is foglalkoznunk kell (szerelem, szexualitás, humor és ironia stb.), de igyekszünk a populárisabb témákat is mélyebb kontextusban tárgyalni.

– Talán a többiek nevében is mondhatom, hogy remekül érezzük magunkat. A köztűntünk lévő s a hétköznapiakra is kiterjedő baráti szálak sokat segítenek abban, hogy a beszélgetések oldott légkörben történjenek, mintha valamelyikünk nappalijában üldögnénk, elfeledkezve kameráról, mikrofonról, mindenről, a megszokott módon froclizva egymást, ironiával és természetesen önjórával. Janó remekül és ha kell, építően szemtelenül kérdez, meg persze hozzá is szól, Robival pedig sokszor kipróbált kettősünk a teológus és a filozófus végeérhetetlen párbeszéde. Végeérhetetlen, vagyis lesz folytatás. A privát életünkben magától értetődő módon, de talán online is... Mondjuk „Kettőslátás” címmel, „a Biblia a teológus és a filozófus szemével” alcímmel. Viszlát a Zoomon!

-gáljuli-

Rabbinóavatások magyar gyökerekkel

New Yorkban és Berlinben is magyar rabbít avattak az akadémiai év végén, egy New York-i magyar rabbitanulót pedig a méltán tekintélyes The Jewish Week a leg többre hivatott fiatal amerikai rabbik közé sorolt.

A magyar zsidó vallástörténet új fejezete kezdődött New Yorkban. Ortodox vallási vezetővé, lényegileg rabbivá avatták **dr. Vető Ágnest**, a Vassar College magyar eredetű oktatóját a nyitott ortodox, nők számára tulajdonképpen rabbiképzést biztosító Yeshivat Maharat végzős hallgatóját. Az első magyar ortodox női vallási vezető felavatása minden kockázat nélkül kivételes, történelmi eseménynek nevezhető.

Szintén rabbiként tevékenykedhet majd **Kántor Anita**, aki a berlini progresszív rabbiképző, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetemmel szoros viszonyban lévő Abraham Geiger Kolleg rabbitanulója, az ő avatására is sor került nemrégiben.

További magyar zsidó büszkeségre okot adó hír, hogy a The Jewish Week magazin a 36 év alatti fiatal rabbik, rabbinövendékek közé választotta **Bedő Viktóriát**, a Mazsihisz és a Magvető Kiadó által megjelentetett talmudbeli traktátus, Az atyák tanításai egyik értelmezőjét.

Sok sikert kívánunk mindhármuknak és gratulálunk, büszkéek vagyunk Bedő Viktóriára, Kántor Anitára, dr. Vető Ágnesre!

Dr. Vető Ágnes

Bedő Viktória

Kántor Anita

Látogatói rekordot hozó évkezdést tört ketté a járvány

Soha nem volt ilyen erős évkezdés a budapesti Dohány utcai zsinagógában, amelyet január 1. és március 13. között 75 ezer turista keresett fel. Tavaly is rekordesz-tendőt zártak, a látogatók száma meghaladta az 565 ezret. Korábban soha ennyien nem lépték át a Dohány Zsinagóga Komplexum kapuját. A koronavírus-járvány miatt bevezetett vészhelyzet viszont lenullázta a turizmust – mondta el a növekedés.hu-nak Róna Iván, a komplexum turisztikai tanácsadója.

– A kormány döntésével gyakorlatilag egyidejűleg elrendelték a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár, valamint a Dohány utcai zsinagóga bezárását. Még mindig azt látjuk az interneten, hogy a világ második legnagyobb zsinagógája átmenetileg zárva van. Mikor nyitnak újra?

– Turizmus nincs turista nélkül. Ez egy axióma. Ha lesz megfelelő számú turista Budapesten (egyelőre nincs), akkor a Dohány Zsinagóga Komplexum is megnyitja majd kapuit a látogatók előtt. A hívók számára június 19. óta már istentisztelet céljából látogatható a zsinagóga, de kizárólag a biztonsági szabályok maximális betartása mellett.

– Nyilván tartották a kapcsolatot a turisztikai szakmával az elmúlt hetekben. Mit láttak, hogyan reagáltak a szereplők a kialakult helyzetre?

– Azt látjuk, hogy Budapesten mindenki várakozó állásponton van, és árgus szemekkel figyeli a nemzetközi piacokat, a repülőtereket, a turisztikailag frekvenciált helyeket, a szállodákat, az éttermeket, és nagyon óvatosan állnak a turizmus újraindításához. Ennek egyszerű az oka: az eddigi veszteségeket senki sem akarja tetézni azzal, hogy úgy indul el, hogy nincs megfelelő kereslet, ami további extra terheket ró a szolgáltatókra.

– A szállodák, múzeumok a Covid-19 miatti leállás idejét felújítási munkák végzésére használták. Önök hogyan tudták hasznosítani ezt az időszakot?

– Mi is így jártunk el. Bár a Hitközség a nagyobb beruházásait a turizmus leállása okozta bevételkiesés miatt kénytelen volt elhalasztani, a már elkezdett felújítási munkálatok a zárva tartás ideje alatt, azaz március közepétől folyamatosan folynak. Bízunk abban, hogy mihamarabb megnyithatjuk kapunkat és magasabb szintű szolgáltatásokkal várhatjuk a látogatókat.

– Ön szerint miként fog megváltozni a turizmus általánosságban és sajátosan Magyarországon a jövőben?

– Mindenképpen más lesz, mint a pandémia előtt. Az utazók óvatosabban lesznek, meg fogják követelni a higiéniai előírások betartását, és még hosszú távon velünk marad majd a társadalmi távolságtartás szisztémája is. Az egészségtudatosság erősödni fog, és ez külön feladatokat ró majd az összes szolgáltatóra a turizmusban is.

– Mit lát, hogyan alakul majd a turizmus az év második felében, különös tekintettel a fővárosra?

– Az teljesen evidens, hogy a fővárosban, ahol a külföldi turisták határozzák meg az idegenforgalmat, az idei második felév még veszteséges lesz. Mivel a turizmus helyreállása mindenhol a világon azonos lépésekben fog haladni (először a belföldi turizmus áll helyre, utána a szomszédos országok turizmusa, majd később a kontinentális turizmus kerül a helyére, és csak azt követően áll helyre a tengerentúli turizmus), így Budapestnek is jelentős időre lesz szüksége a magához téréshez. És ez nem fog menni számot

tevő marketingfordítások nélkül. A 2019-es rekordszámokat még legalább két-három évig nem fogjuk tudni túlszárnyalni.

– Lát-e bármilyen „előnyt”, amellyel a kialakult helyzet járhat? Lesz-e, és ha igen, milyen pozitív hozadéka a krízisnek?

– A krízisnek az egészségtudatoságon kívül nemigen lesz haszna, inkább csak vesztesége, kára. Ha csak azt nem veszem „haszonnak”, hogy sok konkurens turisztikai, vendéglátó vállalkozás fog csődbe menni, padlóra kerülni, és így az erősebbeknek, a talpon maradóknak átmenetileg kevés, vagy legalábbis sokkal kevesebb versenytárral kell

Róna Iván

majd megküzdniük a fővárosba érkező turistákért. De ez valóban csak azoknak előny, „haszon”, akik talpon tudnak maradni, és ez is csak átmeneti lesz, mert ahogy nő a kereslet, a kínálat azonnal követni fogja, és majd újabb és újabb vállalkozások fognak megjelenni a piacon.

– Nyújtanak-e extra kedvezményeket ahhoz, hogy újból visszacsalogassák a turistákat a zsinagógába?

– Nem tervezünk extra kedvezményeket adni. Pláne nem tervezünk árcsökkentő, kedvezményes, „diszkont” akciókat. Említettem, hogy a járvány idején folyamatosan felújítottunk, beruháztunk, arra készültünk, hogy az újranyitás után magasabb színvonalon fogadassuk látogatóinkat, és növeljük a hozzáadott értéket, miközben nem emelünk árakat, bár a költségeink jelentősen növekedni fognak az egészségügyi óvintézkedések következtében.

– Hány látogatójuk volt tavaly, és mennyi idén eddig?

– Tavaly rekordévet zártunk, a látogatók száma meghaladta az 565 ezret. Korábban soha ennyien nem lépték át a Dohány Zsinagóga Komplexum kapuját. Az idei esztendő első két hónapja még ezt a rekordforgalmat is meghaladni látszott. Január 1. és március 13. között 75 ezer turista látogatott el hozzánk. Soha nem volt ilyen erős évkezdésünk. De mint Ön is említette, március 13-án bezártunk, és a fővárosba érkező turisták egy hét alatt el is tűntek, mint a kámfor.

– Mekkora az éves költségvetésük, és jut-e pénz állagmegóvásra vagy ilyesmire?

– A turizmusunknak nincs külön költségvetése, az része a Mazsihisz költségvetésének. Mi természetesen figyelemmel kísérjük a Dohány Zsinagóga Komplexum turizmusból eredő bevételeit és az ezzel összefüggő kiadásokat. 2019 rekordév volt, ennek az áfa levonása utáni bevétele, csökkentve a költségekkel, megközelítette a másfél milliárd forintot. Ez a Mazsihisz hitéleti és közösségi célra szabadon felhasználható pénzeinek több mint a felét teszi ki. Idén olyan súlyos az elmaradó bevétel, hogy az 1-2 évvel elhalasztható állagmegóvácson is spórolnunk kell.

– Mit lát, milyen a szakmában az összetartás, az összefogás?

– A szakmában nagy a szolidaritás és az összefogás. Egy a célja mindenkinek. Minél hamarabb helyreállítani a lefagyott forgalmat.

– Vettek igénybe bármilyen állami támogatást, esetleg a kollégákra bértámogatást? Hogyan érintette az idegenvezetői piacot a több hónapos bezárás?

– A szakmában a leginkább az idegenvezetők jártak pórul. Ők egyéni vállalkozók és nem főállású munkavállalók. Ők akkor és ott vállaltak munkát, amikor és ahol a legkedvezőbb a számukra. Mi sem alkalmazunk főállású idegenvezetőket. Hol nálunk, nekünk dolgoznak, hol máshol, más turisztikai vállalkozásnak, ahogy nekik a legkézenfekvőbb. Így nekik a bezárásor azonnal megszűnt a munkájuk, és nemcsak nálunk, hanem a teljes turisztikai piacon. Ráadásul ők kimaradtak az összes kormányzati támogatásból, így ők húzták sajnos a legrövidebbet a szakmán belül.

Információim szerint a Hitközség fordult állami támogatásért a helyzet súlyossága miatt, de eddig még nem tudok bármilyen pozitív fejleményről beszámolni. Ha megindul a forgalom, akkor azonnal kínálunk lehetőséget az idegenvezetőinknek a munka vállalására. Nálunk nyolc nyelven van garantált túra, óránként, ha nyitva vagyunk. Így a nyitás után számos idegenvezetőnek azonnal tudunk majd munkát biztosítani. Levelet küldtünk minden kollégának, melyben az aktuális helyzetről és a kilátásokról tájékoztattuk őket. Már amennyire mi is láthatjuk az alagút végét.

H. A.

Horogkereszt a pizzán

Egy pizzéria dolgozói jó ötletnek gondolták, hogy horogkeresztet raknak ki a feltétnek szánt szalámiból. Kirúgták őket.

Jason és Misty Laska egy hétfvén pizzát szeretett volna vacsoráz-

ni, ezért este betértek az ohioi Brook Parkban található Little Caesars pizzériába, hogy hazavigyenek egy szalámisat. Odahaza aztán kellemetlen meglepetés érte őket, miután felnyitották a dobozt: egy szalámikból gondosan kirakott horogkereszttel találták szemben magukat.

Laskák megpróbálták visszavinni pizzát, de az üzletet már zárva találták. Miután nyilvánosságot kapott az eset, a világ harmadik legnagyobb pizzerialáncának számító Little Caesars közleményt adott ki, amelyben tudatták, hogy két dolgozójuk csak poénnak szánta a horogkeresztet, és már kirúgták a náci szimbólummal viccelődő munkatársakat. A cég kiemelte, hogy elítéli a rasszizmus minden formáját.

Kibic

Egyházi/felekezeti közösségszervező szak

Felvételi tájékoztató

A nagy múltú Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem felvételt hirdet a 2020/21-es tanévre, egyházi/felekezeti közösségszervező alapképzésre.

Szeretettel várjuk azon leendő hallgatók jelentkezését, akik a közösségszervezés elméleti és gyakorlati alkalmazásán kívül jártasságot szeretnének úgy vallási, mint világi tantárgyakban, pl. közgazdaságtan, vezetélmélet, pályázatírás, kommunikáció, szervezés, jog, pszichológia, szociológia, menedzsment.

Emellett gazdagíthatják ismereteiket a zsidóság múltjáról, jelenéről, kultúrájáról, történeleméről, művészetéről.

Lehetőség van angol és ivrit nyelv tanulására.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem

egyházi / felekezeti közösségszervező szak
levelező - BA

heti 1 tanítási nap - méltányos tandíj

közösségszervezői kompetenciák megszerzése

angol és héber nyelvtanulási lehetőség

gyakorlatközpontú oktatás:
kirándulások - konferenciák - városi séták

Pótfelvételi jelentkezés: augusztus 7-ig

A jelentkezőknek **nem szükséges judaisztikai előképzettséggel rendelkezniük**, de tanulmányaik során a vallási és az elméleti tantárgyakon kívül elegendő gyakorlati ismeretet is szerezhettek ahhoz, hogy fellendíthessék környezetük zsidó és nem zsidó szervezeteinek közösségi életét, segíthetik működésüket, vezetésüket.

Az oktatás **hetente egyszer**, hétfői napokon történik, kedves, családi környezetben, **6 félévben (BA)**.

Az egyetem **továbbtanulási lehetőséget** is kínál zsidó kultúratörténet mesterszakon és a Zsidó Vallástudományi Doktor Iskola (**PhD**) képzésén.

Minden szemeszterben a zsidó környezet megismertetésére, valamint zsidó közösségekkel való találkozás céljából szervezünk tanulmányi kirándulást zsidó intézményekbe Budapesten, vidéken és a környező országokban működő hitközségekbe.

Az **augusztusi pótfelvételi elbeszélgetésünk pontos időpontját később hirdetjük meg a honlapunkon: <https://or-zse.hu/>**

Dr. Goldmann Márta
egyetemi docens
szakfelelős

Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem

Újból megnyílt az auschwitzi múzeum

Megnyílt a látogatók számára az auschwitzi múzeum. A bizonyos korlátozásokkal újból látogatható emlékhelyet március 12. óta zárva tartották a koronavírus-járvány miatt.

A múzeum területére kizárólag online, a visit.auschwitz.org címen megrendelhető, névre szóló, korlátozott számú ingyenes belépőjeggyel engedik be a látogatókat.

A látogatás csoportosan és egyénileg is lehetséges, kötelező az egészségügyi szabályok betartása. A múzeum speciális látogatási útvonalakat tervezett meg úgy, hogy minél kevesebb ember gyülekezzen egy helyen.

Egyes szűk területű termék továbbá is zárva tartanak, történetükről kültéri tablók nyújtanak tájékoztatást.

A náci Németország Lengyelországnak a Harmadik Birodalomhoz csatolt részén, eredetileg lengyel foglyok számára létesítette 1940-ben az Auschwitz I. koncentrációs tábor. A szomszédos birkenauai láger két évvel később jött létre.

Az auschwitzi emlékmúzeum 1,3 millióra teszi a táborkomplexumban fogva tartottak számát, közülük 1,1 millió volt zsidó, de sok lengyel, roma és szovjet hadifogoly is volt köztük.

Auschwitzba 1944. május 15-étől július 8-áig – kevesebb mint két hónap alatt – mintegy 440 ezer magyarországi zsidót deportáltak.

Többségüket meggyilkolták.

baon.hu

Fotó: Shutterstock

IZRAELI SZÍNES

Izraelben feltalálták az öntisztító maszkot

Olyan innovatív, koronavírus elleni arcmaszkot fejlesztettek ki izraeli kutatók, amely képes önmagát fertőtleníteni.

A haifai Műszaki Egyetem, a Technion anyagtudományi karán kifejlesztett maszkba olyan szénszálalás réteg került, amely elektromos áram hatására felhevül, és elpusztítja a rajta lerakódott kórokozókat, köztük a koronavírus. Az izraeli tudósok egy egyszerű kétamperes telefontöltőt használtak erre a célra.

Az öntisztító maszk prototípusa

Az egyelőre nem ismert, hogy a maszkot hányszor lehet majd ilyen módon fertőtleníteni, az viszont kiderült, hogy nagyjából egyszáz dolláros áron tervezik piacra dobni a terméket. Az Egyesült Államokban már kérték az öntisztító maszk szabadalmának bejegyzését.

A kutatók szerint ezzel a megoldással könnyíthetnek azon a problémán, hogy az egyszer használatos maszkokból járvány esetén a kórházaknak folyamatos utánpótlásra van szükségük. Az új technológia segítségével ugyanis egy maszkot többször lehet majd használni.

Kibic

Annektálás: a palesztinok átadják fegyvereiket Izraelnek?

A Kan közszolgálati műsorszolgáltató riportja szerint a Palesztin Hatóság közölte az amerikai és az európai tisztviselőkkel, hogy amennyiben Izrael előmozdítja Júdea és Szamária egyes területeinek annektálását, szándékában áll begyűjteni a fegyvereket és lőszerkeket a palesztin biztonsági erőktől és átadni azokat az Izraeli Védelmi Erőknek.

latban, ám erőfeszítéseik kudarcot vallottak.

Husszein al-Seik, az Izraellel fenntartott kapcsolatokról felelős palesztin tisztviselő és Abbász elnök két legközelebbi tanácsadójának egyike a Kan rádióknak azt nyilatkozta, hogy a Palesztin Hatóság összeomlik, és vele együtt a palesztin biztonsági erők is, ha Izrael elindítja az annektálást.

A Palesztin Hatóság elnöke, Mahmúd Abbász

„Ha annektálnak, a teherautókban elhelyezett fegyvereket és lőszerkeket az Izraeli Védelmi Erők Beit El-i központjába szállítjuk. Már készen vannak a listák az összes fegyverről. Izrael fog felelni a biztonságért [a területen].”

A tisztviselők azt is mondták, hogy a Palesztinai Felszabadítási Szervezet kijelentheti a Palesztin Hatóság feloszlatását.

A riport szerint továbbá a Palesztin Hatóság elnöke, Mahmúd Abbász nem fogadta Mike Pompeo amerikai külügyminiszter hívását.

A CIA képviselői találkoztak palesztin tisztviselőkkel Ramallahban annak érdekében, hogy meggyőzzék őket a Fehér Házzal folytatott párbeszéd megkezdéséről Donald Trump amerikai elnök béketervével kapcsos-

„Annektálás esetén, még ha csak részleges is, nem lesz Palesztin Hatóság, ez a döntésünk végleges”, mondta al-Seik. „Izraelre fog hárulni a felelősség a biztonságért, az oktatásért és az egészségügyért a területeken. Ezt hónapokkal ezelőtt hivatalosan közöltük Izraellel és az Egyesült Államokkal. Visszatérünk az Oslo előtti napokra; nem vagyunk sem jótékonyági egyesület, sem kollaboránsok.”

Abbász előzőleg kijelentette, hogy Benjámin Netanjahu miniszterelnök Júdea és Szamária egyesítésének annektálására vonatkozó ígérete miatt felmondja az Izraellel és az Egyesült Államokkal kötött összes megállapodást, ideértve a zsidó állammal folytatott biztonsági együttműködést is.

„A Palesztinai Felszabadítási Szervezet és a Palesztin Állam mostantól mentesül az amerikai és az izraeli kormányval kötött összes megállapodás, valamint az ezen megállapodásokon alapuló valamennyi kötelezettség alól, beleértve a biztonsági megállapodásokat is”, mondta Abbász a palesztin vezetőkkel tartott találkozón Ramallahban a kormány hivatalos hírügynöksége, a Wafa szerint.

Az „évszázad megállapodása” az amerikai kormány legnagyobb értékű ajánlata Izrael számára. Jeruzsálem Izrael osztatlan fővárosa marad, és az USA elismeri a C-zónában lévő zsidó közösségeket Izrael részeként, továbbá a Jordán-völgyet a zsidó állam keleti védelmi vonalaként.

A terv a palesztinoknak lehetővé teszi, hogy a jelenlegi területeket megduplázva (Júdea és Szamária területének 70 százalékát megkapva), bizonyos kondíciók teljesítésével – például Izrael elismerése zsidó államként, valamint Jeruzsálem elismerése Izrael fővárosaként – saját államuk legyen, melynek fővárosa a Kelet-Jeruzsálem peremén lévő Abu Disz. Ez az állam azonban nem lenne jogosult hadsereg fenntartására és katonai szerződésekre aláírására, és Izrael ellenőrizné a határait.

A palesztin fél még a terv előkészítési fázisában, láthatatlanul elutasította a tervet.

A koalíciós megállapodás Netanjahu és partnere, Beni Ganc között lehetővé teszi a miniszterelnök számára az annektálás szavazásra bocsátását a Trump-kormányval megbeszéltek szerint a kabinetben vagy a parlamentben.

A Fehér Ház háromnapos intenzív tárgyalásai arra vonatkozóan, hogy Trump zöld utat adjon-e az annektálásra, végső döntés nélkül zárultak.

Az USA izraeli nagykövete, David Friedman aznap visszarepült Izraelbe a Fehér Ház megbízottjával, Avi Berkowitzsal, hogy tárgyalásokat folytassanak Benjámin Netanjahu miniszterelnök, Beni Ganc védelmi miniszter és Gabi Askenázi részvételével Trump béketervéről és az izraeli annektálási javaslatról.

Az egyoldalú izraeli annektálást, a terület nagyságától függetlenül, széles körben a nemzetközi jog megsértésének tekintik, és hevesen ellenzik a palesztinok, a térség országai, köztük Jordánia, valamint az Európai Unió.

A 12-es csatorna egy vezető ramallahi tisztviselőt idézve arról számolt be, hogy Izrael Jordánián keresztül üzenetet küldött Abbásznak, hogy a tervezett annektálási terület nagysága jelentősen lecsökkent, nem fog kiterjedni a Jordán-völgyre, csak 2-3 telepés blokkot fog érinteni.

Az üzenetet azt követően továbbították, hogy a Moszad vezetője Jordániában járt, hogy találkozzon II. Abdullah királlyal.

Ganc kijelentette, hogy hajlandó azonnal találkozni a palesztinokkal a békétárgyalások érdekében, és kölcsönös lépések előmozdítását ígérte, ha Izrael elindítja az annektálást.

Ganc egy Facebook-bejegyzésben a palesztinokkal folytatott tárgyalások hiányán sajnálkozott, mondván, hogy kapcsolatban áll az Egyesült Államokkal, európai országokkal és más nemzetekkel, hogy miként kezdhetnék meg a tárgyalásokat Donald Trump elnök békejavaslata alapján.

Míg a békétárgyalások hosszú évek óta tartó hiányáért elsősorban a palesztinokat vádolta, Ganc azt mondta, hogy azonnal leülne velük, ha tárgyalni akarnának.

„Ha komolyan tárgyalnának, kész vagyok holnap reggel megjelenni Ramallahban, hogy megvitassuk.”

ujkelet.live

Minden járatát törölte és hazahívta gépeit az El Al

Határozatlan ideig az összes járatát törölte az El Al légitársaság, annak vezérigazgatója, Gonen Usishkin pedig az utas- és a teherszállító repülőgépeket is visszarendelte Izraelbe azt követően, hogy a pilóták szakszervezete bejelentette, nem repülnek többet a légitársaság jelenlegi pénzügyi krízisében – írja cikkében a Daily Mail.

A közelmúltban kiadott pénzügyi jelentés szerint az izraeli légitársaság 140 millió dolláros (hozzávetőleg 44 milliárd forint) veszteséget halmozott fel 2020 első negyedévében a koronavírus-járvány miatt. „A légitársaság vezetősége nem tartotta magát a kevesebb mint egy hónapja megkötött megállapodáshoz, ezért a pilóták érdekvédelmi szakszervezete arra a következtet-

tésre jutott, hogy a tulajdonosok képtelenek megmenteni a pénzügyi gondokkal küzdő céget” – jelentette be közleményében a pilóták szakszervezete.

Ugyanakkor a légitársaság közölte, hogy már javában tartanak a tárgyalások a kormányval az El Al megmentésére, de ehhez szükség van a munkavállalókkal és a szakszervezetekkel történő békés megegyezésre is. A koronavírus-járvány okozta válság kezdete óta a legtöbb járatát felfüggesztette a légitársaság, mindössze 100 pilóta teljesített szolgálatot június végéig, a többiek március óta fizetés nélküli szabadságon vannak.

Június 20-án az El Al Hungary Facebook-bejegyzésében arról tett ki fotókat, hogy a Boeing 787-9 Dreamliner gép utasok nélküli cargo járatot teljesített, amellyel Pekingből hoztak Tel-Avivon keresztül egészségügyi eszközöket Budapestre. Június 30-án a hírek hatására pedig már arról posztoltak, hogy tudomásuk szerint július 31-ig minden járatot törölt az anyacég.

Az ötven repülőgépes flottával rendelkező El Al több mint negyven célállomásra repül. A 2014-es évben ünnepeltük közösen, hogy 25 éve van közvetlen összeköttetése Magyarországgal, 2017-ben pedig a repjegy.hu-val közös, Én Légitársaságom 2017 című felmérésünkben az El Al-t szavazták meg a magyarok kedvenc légitársaságának, amely a legkedvesebb légiutas-kísérő és a legprofibb kommunikáció kategóriában is az első helyen végzett.

Travelo

Perzsa kori pecsétnyomókat találtak Jeruzsálemben

A babiloni fogságot követő perzsa uralom korából származó, 2500 éves pecsétnyomókat találtak Jeruzsálem óvárosánál az izraeli régészek – jelentette a The Jerusalem Post című angol nyelvű izraeli újság honlapja.

Mintegy 50 évvel ezelőtt, hogy a babiloniak i. e. 586-ban elfoglalták Júdeát, lerombolták Jeruzsálemet és elhurcolták lakóit, II. Kúrosz perzsa király hazaengedte a fogságból a zsidókat, akik a perzsa uralom alatt saját tartományukban élhettek és újra felépíthették a jeruzsálemi Szentélyt.

Ebből a perzsa korszakból származó pecsétnyomókat találtak a mai óvárostól délre lévő Dávid városánál, az egykori Givati parkolóhelyen folyó ásatásokon, ahol 2500 évvel ezelőtt a település központja volt.

Juval Gadot, a tel-avivi egyetem professzora szerint a pecsétek jelenléte arra utal, hogy az akkoriban újjáépülő városban már jelentős adminisztrációs központ lehetett, ahol a perzsa minták szerinti pecsétekkel látták el az árukat és a leveleket.

A nagyobbik, 8 centiméteres pecsétnyomó nagyságából arra következtettek, hogy árukat tartalmazó nagyobb amforát vagy más kerámia szállítóeszközt zárhattak le segítségével. Egy törött cserépmaradvány átalakításával készítették, melybe különböző vonalakat véstek a perzsa birodalom akkori szokása szerint.

A másik, kisebb, valószínűleg levelek vagy más okiratok lezárását szolgáló pecsétnyomón két emberi alak látható. Egyikük egy nagy székben ül egy vagy két oszlop előtt, a szakértők szerint babiloni stílusú kompozícióban. Az ábra valószínűleg egy királyt ábrázol, az oszlopok pedig Nabu és Marduk istenek szimbólumai.

Az új leletek fényt derítenek egy olyan korra, amelyről eddig szinte kizárólag a Bibliából, Ezsdrás és Nehémiás könyvéből származó írásos emlékek voltak.

A Givati parkoló ásatásának eredményei rávilágítottak a helyi közigazgatás megújítására annak a helynek a közelében, ahol ez a központ az első Szentély megsemmisítése előtt, körülbelül 100 évvel korábban is működött.

A továbbiakban elemezni fogják a most előkerült tárgyakat annak kiderítésére, hogy honnan származtak az anyagok, melyekből gyártották őket, és hol készültek.

Hogyan kezdődött?

Raul Hilberg: Az európai zsidók elpusztítása

Raul Hilberg gyakorlatilag már kevéssel a háború vége után céltudatosan és következetesen egyetlen kutatási témának szentelte magát. Annak, hogy a Harmadik Birodalom miként készült fel arra, hogy a világ – vagy legalábbis Európa – zsidóságát nyom nélkül kiradírozza a jelenből, de lehetőség szerint még a múltból is.

A hatalmas, háromkötetes műből (1961) majdnem negyedszázaddal később készített egykötetes verziót, szánva főként az ifjúságnak, amely akarva-akaratlanul immár relativizálta a történeteket. A könyv ma időszerűbb, mint bármikor. Az elpusztítók világát vizsgálja, hogy megértse (ez nem felmentés!), miként jutott el a német birodalom a tömeggyilkosságokig.

Aki olvasni kezdi, már az elején tudja, mi a történet vége. De az előzmények messzire nyúlnak. Hilberg táblázatban veszi sorra, hogyan vált a keresztény egyház egyre türelmetlenebbé és kirekesztőbbé. A zsinati határozatokat mutatja időrendben, és melléilleszti, hogyan ismétlik a náci Németország rendelkezései az egyházi lépéseket. A protestantizmusban Luther élen járt a

zsidógyűlöletben, és hatása napjainkig átszövi a keresztény egyházak (és híveik) mentalitását.

A német intézkedéseket nyomon követve Hilberg bemutatja, hogy amint az ideológiában ellenségnek kiáltották ki „a zsidót”, még a meghatározásával is hosszasan küszköd-

tek – lévén éppen német földön a zsidóság részben integrálódott, részben asszimilálódott. (Lengyelországban, a pusztítás későbbi terepén, zártabb, elkülönültebb zsidó közösségek éltek.) A kötet további részeiben be-

számol arról, hogy hatalmas bürokratikus és erőszakos szervezetek jönnek létre, melyek egymással is harcolnak a jogkörökért. Mindnek az az egyelőre elhallgatott célja, hogy emberek soha addig nem látott tömegét tüntessék el.

Hilberg vizsgálja azt is, vajon lett volna-e jele vagy esélye az ellenállásnak. Arra a következtetésre jut, hogy a nép több ezer éves történetében számos menekülési, túlélési stratégia volt, de ellenállás, tiltakozás, fegyveres harc szinte soha. A zsidóságnak mindig sikerült a harc elkerülésével túlélni – és ilyenfajta pusztító szándékkal még sosem szembe-sültek. E tapasztalat hiánya tette lehetővé, hogy akár csak maroknyi „különleges szolgálatos” működtetni tudta a gyilkológépezetet.

Hilberg könyve Szekeres Gábor jó fordításában jelent meg. A rövidített mű hangsúlyozottan nem tudósoknak készült, ez azonban nem csökkenti a jelentőségét, sem azt a tényt, hogy szerzője hatalmas lökést adott a további kutatóknak.

Nagyon fontos lenne, hogy ezen a rendkívül alapos, teljesen tudományos, mégis – furcsa kimondani – olvasmányos munkán végigrádjuk magát igazi célközönsége, a gimnáziumot befejező vagy a felsőfokú képzést kezdő fiatal. A könyv az ajánlott és kötelező olvasmányok határvidékén találja meg a helyét. Nagyon remélem, hogy a pedagógusok kezükbe merik venni – és merik ajánlani is.

A fordító (a kiadó engedélyével) maga is forgalmazza a mellbevágó hatású művet, mely immár elérhető és beszerezhető a <https://www.facebook.com/gabor.szekeres.980> oldalon is.

(Raul Hilberg: Az európai zsidók elpusztítása. K.u.K. Könyvkiadó, 2014, 416 oldal. ISBN 978 615 536 1036)

Bedő J. István

Orbán Trumpnak: kereszténység, család, Izrael mint politikánk meghatározói

Orbán Viktor miniszterelnök levélben köszöntötte Donald Trump amerikai elnököt az Egyesült Államok szövetségi ünnepe, a függetlenség napja alkalmából – tájékoztatta az MTI-t Havasi Bertalan, a miniszterelnök sajtófőnöke.

A világméretű járvány kihívásokkal teli időszakában rendkívül fontos, hogy megemlékezzünk történelmünk kiemelkedő eseményeiről, amelyek erősítik nemzeti egységünket – írta **Orbán Viktor**, hozzátéve: az amerikaiak és a magyarok egyaránt különös ragaszkodást és odaadást mutatnak a közösen osztott értékek, így a szabadság, a szuverenitás és a függetlenség iránt. A keresztény örökség megőrzésének szándéka, a családok folyamatos erősítése és az Izraelnek nyújtott közös támogatásunk továbbra is meghatározza politikánk irányvonalát – szögezte le a magyar miniszterelnök.

„Nem felejtjük el, hogy az Egyesült Államok az elmúlt évszázadok során számos szabadságszerető magyarnak adott otthont. Az Egyesült Államokban élő magyar származású emberek szoros köteléket képviselnek nemzeteink között” – írta Orbán Viktor. Kiemelte: a függetlenség és a szuverenitás „olyan értékek, amelyeket kormányom és a magyar nép ápol és szeretne megőrizni még a nehéz időkben is. Elkötelezett NATO-tagként egyetértünk abban, hogy tisztességes részt kell vállalnunk az euroatlanti közösség védelméből.”

A kormányfő „nagy örömmel” idézte fel a Fehér Házban tavaly május 13-án tartott csúcstalálkozó emlékeit, valamint a legutóbbi, idén május 6-án lefolytatott telefonbeszélgetésüket, amikor lehetőségük volt véleményt cserélni rendkívül fontos kérdésekről. Ennek kapcsán levélben Orbán Viktor biztosítja **Donald Trumpot**, hogy „továbbra is megóvjuk határainkat, és kiállunk az illegális migráció ellen”.

„Kormányom erősíteni kívánja az Önökkel kialakított szoros kétoldalú kapcsolatrendszert, és továbbra is az Egyesült Államok elkötelezett szövetségesei maradunk. Személy szerint azt várom, hogy a jövőben is folytathatom Önnel a közös munkát. Jó egészséget és sok sikert kívánok rendkívül felelősségteljes feladatainak elvégzéséhez” – zárta ünnepi köszöntőlevelét a magyar miniszterelnök.

A bíróság szerint nem közösség tagja elleni erőszak, ha lesodorják a kipát egy rabbi fejéről

Vagyis az, de bizonyos esetben mégsem. Egy két évvel ezelőtti ügyben hozott ítéletet a Pesti Központi Kerületi Bíróság.

A bíróság annak a 45 éves férfinak az ügyében hozott most elsőfokú ítéletet, aki 2018 áprilisában az Őrs Vezér terén található Árkád bevásárlóközpont egyik üzletében egy kanadai rabbi fejéről lesodorta a kipát, írja a 444. A férfi a támadás során egyértelműen felismerte, hogy annak viselője vallási közösséghez tartozik.

Az esetről annak idején itt, a Kibicen mi is beszámoltunk: a férfi az Árkád egyik mobiltelefonokat áruló üzletében látta meg a kipát viselő rabbit, odalépett hozzá, szó nélkül megütötte, majd leverte a kipát a fejéről, aztán kisietett az üzletből. A rabbi családjának tagjai azonban utánamentek, és felvételt készítettek a támadóról.

A férfit végül a Tett és Védelem Alapítvány jogsegélyszolgálatának közreműködésével sikerült elfogni. Az ügyészség tavaly januárban közösség tagja elleni erőszak bűntette miatt emelt vádat a támadó ellen.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság egy másik üggyel (a férfi korábban egy volt kollégáját is bántalmazta) összevonva tárgyalta az esetet, döntésében a rabbi ellen elkövetett bűncselekményt közösség tagja elleni erőszak bűntette helyett becsületsértés vétségének minősítette, és a vádlottat a két bűncselekményért három év próbára bocsátotta.

A rabbit megtámadó férfi

Fotó: Facebook/TEV)

A 444 beszámolója szerint a bíróság azzal indokolta döntését, hogy a rabbi fejéről a kipa lesodrása ugyan kihívóan közösségellenes volt, és azt a vádlott megállapíthatóan vallási közösséghez tartozás miatt követte el, azonban egy további, a büntető törvénykönyvben rögzített tényállási elem, a magatartás alkalmassága radalom keltésére nem valósult meg, ezért a férfi cselekménye nem büntettnek, csak az enyhébb megítélésű becsületsértés vétségének minősül.

A támadó tehát felismerte a kipát a rabbi fején, azonosította, hogy egy zsidó személyről van szó, a zsidósága miatt megtámadta ezt a személyt, de mivel a bíróság szerint ez a támadás nem keltett riadalmat (a zsidókban?), ezért elutasította a közösség tagja elleni erőszak vádját.

Az ügynek ezzel még koránt sincs vége, mivel a kerületi ügyészség a bíróság indoklásától lényegesen eltérően látja az esetet. Az ügyészség szerint a vádlott magatartása nemcsak hogy alkalmas volt riadalom keltésére, hanem a riadalom ténylegesen be is következett, és a közösség tagja elleni erőszak bűntette maradéktalanul megvalósult. Ezért az ügyész súlyosabb büntetésért fellebbezett.

Kibic

4000 kilométert repültek 30 méter magasságban a túsumentők, hogy elkerüljék a lebukást

„Én idealista vagyok, és nem náci!” – foglalta össze röviden politikai hitvallását a nyugatnémet terrorista, Wilfried Böse egy egykori holokausztúlélőnek, aki az alkarjára tetovált tábori regisztrációs számot mutogatva próbálta jobb belátásra bírni Bösét. A különös jelenet az entebbei nemzetközi repülőtér terminálján zajlott, ahol már megkezdődött az eltérített Air France-járat utasainak különválasztása. Pár nappal később az „idealista” halott volt, az alkarját mutogató holokausztúlélő pedig épségben átvészelte az ugandai repülőtérén 1976. július 4-én elszenvedett poklot, egy hajmeresztő, akciófilmekbe illő túsumentési drámát.

Az Air France Tel-Avivból Párizsba tartó 139-es járatát június 27-én Athénban térítette el a Palesztin Népi Felszabadítási Front (PFLP) és a Forradalmi Sejték névre hallgató nyugatnémet szélsőbaloldali szervezet két-két tagja.

A terroristák először Bengáziba irányították a jelentős számú izraeli állampolgárt szállító gépet, végül azonban az ugandai Entebbében szálltak le, az afrikai országot irányító diktátor, *Idi Amin Dada* engedélyének köszönhetően.

A bosszúszomjas Idi Amin, aki egy félresiklott fegyvervásárlás miatt összerúgta a port az izraeliekkel, még azt is jóváhagyta, hogy további három terrorista csatlakozzon a gépelterítőkhoz, és saját katonáit is kirendelte a gép védelmére.

A gépelterítők 53 bajtársuk 48

órán belüli szabadlábú helyezését követelték az izraeli túsok életéért cserébe, akiket a leszállást követően elkülönítettek a többi utastól. Az izraeli kabinet azonban nem volt hajlandó egyezkedni, és egy túsmentő akció elindítására adott utasítást.

Az izraeli kommandósokat szállító gépek pilótáinak több mint 4000 kilométert kellett repülniük, többnyire ellenséges országok légtereit átszelve, extrém alacsonyan (kb. 30 méteres magasságban), hogy a légvédelmi radarok számára észrevétlenek maradjanak.

A repülők, amelyeket csak Kenyában tudtak megtankolni, végül július 4-én, hajnali egy órakor landoltak az entebbei nemzetközi repülőtérén. Az első gépből rögtön a földet érés után kigördült egy fe-

kete Mercedes, Idi Amin autójának szakasztott mása. A sötét Mercit izraeli katonákkal teletömött Land Roverek követték.

Az akció annak ellenére, hogy a Mercedes-trükk hamar lelepleződött, sikeres volt. Az izraeli katonák bejutottak a főépületbe, ahol a túsokat őrizték, és megkezdődött a löf-fegyveres közelharc.

Az 53 percig tartó katonai művelet során az izraeliek likvidálták az összes terroristát és több mint 30 ugandai katonát, illetve négy kivételével kiszabadították az összes (102) túszt. A kommandó ezenkívül kiiktatott 11 – az ugandai légierő negyedét kitevő – MiG-17-es vadászgépet is, így teremtvé biztonságos légtérrel a menekülők számára.

Múlt-kor

A túsok hazaérkezése

APRÓ- HIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Licites eljárással eladó a Bp. III., Czetz János utcában lévő, 30 m²-es, önálló garázs, 6.000.000 Ft indulóáron. Érdeklődni lehet munkaidőben a 06-30-217-3460 telefonszámon.

Órajavítás, faliórák felújítása garanciával. Jung Péter, VII., Garay u. 45. 06-70-505-5620, www.jungoras.hu

Pedikűr-manikűr! Várjuk kedves vendégeinket a Lollo szalonban, a 1085

Bp., Gyulai Pál utca 6. szám alatt. Bejelentkezés: pedikűr, lábápolás: 06-30-210-3271; kézápolás, manikűr, műkörömépítés: 06-30-556-4696.

VI. kerületi magánlakásba keresek takarító hölgyet heti egy 5 órás alkalomra hétköznapra, hosszú távra, olyat, aki tényleg alaposan takarít. Bérezés meg-egyezés szerint. Korábbi takarítónóm 4 évig dolgozott nálam: 30/335-3350, denised778@gmail.com

65 éves, az USA-ból két éve áttelepült férfi keres élettársat Izraelben, aki jószívű, intelligens, házias. Klasszikus zene szeretete és fénykép nem akadály. Laci, sandy.fuchs@gmail.com, vagy +972-528-862-083, WhatsApp, Messenger.

Hinni az isteni gondviselésben, amit általunk adhat. Hatvanas éveiben járó házaspár vagyunk. Lányunk családjával Izraelben él. Mi Nyíregyháza belvárosában lakunk egy szép, kertes házban, melynek udvarában egy szoba-konyhás, fürdőszobás lakás van. Arra gondoltunk, hogy legyen lakója, ezért vállalnánk egy idős személy gondozását. Biztonságot, zsidó hitéletet és családias légkört garantálunk. Tel.: 06-20-481-3343.

Mojzes Ivrat rovata

Arra születtünk

mi arra születtünk, hogy mindig felálljunk.
de mivel nagyjából úgy nézünk ki, mint a többiek, ezért általában nem szeretnek minket.

mert persze meg lehet attól hatódni, ha valaki fogyatékkal képes arra, amire mindenki más. igen ez megható, mert hátrányát leküzdve, (ha nem is mindenben, de) majdnem annyit tud, mint én. mert akaraterővel, kitartással majdnem olyan jó, mint én.
de mi van akkor, ha nincs hátránya?
ha onnan indult, ahonnan én?
és mégis többet ért el, többre jutott?
volna benne valami, amitől jobb, mint én?
mert én nem vagyok fogyatékos.
olyan vagyok, mint a többi.
és ő se fogyatékos (esetleg másban, amitől sajnálni lehetne).
együtt indultunk, és lehagytott!
hát igazság ez?
biztos van valami piszkos trükkje!
nem rendes ember az ilyen!
még hogy szeretni?!

tudod, hisz tudod te is, nem könnyű tudni azt, hogy a léted is irritálja a többieket.
nem könnyű együtt élni (épp ezért (is)) önmagunkkal.
és mégis törekszünk a szerethetőségünkre, és arra, hogy megőrizzük a szeretetre való képességünket.
néha nem sikerül.
de
legalább
egymást
próbáljuk meg!

Virágkortól a tragédiáig

„Bíró Dániel”(1.)

Kertész u. 32. A régi felirat maradványa

Sokan tudják, hogy Budapesten működik zsidó kórház, talán még azt a tényt is többen ismerik, hogy a második világháború előtt több is létezett, azonban arról már csak kevesen hallottak, hogy volt egy ortodox kórház is, vagy ha mégis, akkor inkább csak a tragikus 1945-ös végéről. A szörnyű vég szinte teljesen beárnyékolja a kórház és szanatórium dicső múltját, pedig megnyitásától kezdve az ország, sőt mondhatni Közép-Európa legnevesebb rabbijait is itt kezelték. Sorozatunkban a Városmajor utcai Bíró Dániel Kórházról és a hozzá szervesen kötődő Kertész utcai ambulatóriumról és Alma utcai szeretetotthonról írunk.

Mire adjuk a milliókat? – A rabbi tanácsa

Ezzel a kérdéssel kereste fel a Fiumében (Rijeka, Horvátország) élő Braun Bernát – vagy ahogy arrafelé olaszosan emlegették, Bernardo – a tekintélyes budapesti ortodox főrabbit, Reich Jákov Koppelt (1838–1929) Dob utcai otthonában. Braun Bernát Zentán (Senta, Szerbia) látta meg a napvilágot jámbor, szegény szülők gyermekeként, majd kintartó munkával a legvagyonosabb kereskedők közé küzdötte fel magát, miután az első világháború kitörésekor elnyerte a hadihajók szénellátásának biztosítását. Mindeközben testvére, Bíró Dániel a fronton szolgált hazáját mint tűzér százados. Bíró hadi sérüléssel, súlyos betegen tért vissza Budapestre, ahol 1919. október 20-án¹ egy kórházban hunyt el.

Bíró testvéreire és anyjára tetemes vagyont hagyott, akik az örökséget nem akarták megtartani, hanem emberbaráti célokra kívánták költeni. Felmerült, hogy a milliókat a Szentföldön nyomorgók támogatására ajánlanák fel, de a végső elhatározás sugallata Reich főrabbitól jött: az ortodoxiának még nincs kórháza, így az igazán vallásos emberek – mint Bíró is volt – ellátása nem megfelelően biztosított.²

Ortodox kórház Bíró Dániel emlékére

A Braun család nagylelkű adományából és némi saját tőkéből a hitközség 1920-ban megvásárolta a Városmajor utcai egykori Vaskovics-féle vízgyógyintézetet, melyet Bíró Dánielről nevezett el. Ezzel együtt a második világháborúig 11 zsidó egészségügyi intézmény működött a fővárosban (Budai Chevra Kadisha Kórház [Maros utca 16.], Budai Chevra Kadisha Gyógyintézet [Zug-

ligeti út 19.], Ortodox Izraelita Hitközség Ambulatóriuma [Kertész utca 32.], Pesti Chevra Kadisha Szeretkórház [Amerikai út 55.], Pesti Izraelita Hitközség Magánkórház [Szabolcs utca 33.], Bródy Zsigmond és Adél Gyermekkórház [Bókay tér 1.], Kaszab Aladár és Józsa Poliklinika [Vágány utca 2.], Weiss Alice Nőgyógyászati és Szülészeti Magánkórház [Bókay tér 4.], Budai Izraelita Hitközség Nyilvános Rendelőintézete szegény betegeknek [Batthyány utca 1.], Menedékház [Amerikai út 57. – a mai Szeretkórház]).³ Budapest új zsidó kórházának híret az alábbiakban tárták a közvélemény elé:

„A pesti orth. hitközség és Chevra Kadisha e héten vasárnap este együttes ülést tartott, melyen nagyszabású új intézmény létesítését jelentették be. A hitközség és Chevra Kadisha ajándékozás útján jutnak hozzá. Az ajándékozó Braun Bernát fiumei vállalkozó, aki magyar származású, Zentán született s egyébként is több szál fűzi Magyarországhoz. Édesanyja, akinek látogatására időzött itt a minap, Budapesten tartózkodik, és itt nyugsza örök álmát fivére, Bíró Dávid kapitány, aki a háborúban rokkant meg s akinek nevét fogja az új intézmény viselni. Az új intézmény: ortodox zsidó kórház és szanatórium lesz, melynek a céljaira Braun Bernát a Városmajor szanatóriumot vásárolta meg három millió koronáért. Ebből két és fél millió koronát az adományozó fizet ki, félmillió terhet a pesti orth. hitközségnek és Chevra Kadishának kell vállalnia. Az ortodoxoknak házagpótló új intézménye rövidesen át lesz adható rendeltetésének. Átalakítási és felszerelési költségeinek beszerzésére dr. Schächter Jakabné népegyleti elnök vezetése alatt az akciónak teljes sikerre van kilátása. A kórházi bizottságot Frank Adolf orth. országos irodai elnökből, Herzog Józsefből, az orth. Chevra Kadisha elnökből, óbudai Freudiger Lipótból és Braun Bernátból állították össze. A gazdai tisztséget Friedmann Izidor dr.-ra, az orth. Chevra ellenőrére bízták. – Vasárnap este a hitközség rendkívüli közgyűlésén a tagok újabb 250.000 koronát gyűjtöttek a kórházra. Az új

kórház vezetésével, amely természetesen ortodox jellegű lesz, mint halljuk, dr. Rosenák Miksát bízzák meg, aki a pesti hitközség kórházának hosszú időn át volt osztályvezető főorvosa és rendelkezik mindazokkal a képességekkel és kvalifikációkkal, amelyek ilyen intézmény fölvirágoztatásához szükségesek.”⁴

Gondoljunk a járóbetegekre is

A kórház igazgatójának dr. Rosenák Miksa (1864–1948?) sebész főorvost választották, aki a járóbetegek ellátásának könnyebbségéért javasolta, hogy számukra egy külön rendelőt nyissanak, melyet végül a hitközség Kertész utca 32. szám alatti bérházában rendeztek be 1921-ben. A járóbeteg-rendelő emléke ma is látható az épület homlokzatán, melyre egykor betűket ragasztottak az alábbi szöveggel: „BUDAPESTI ÁU[T. ORTH. IZR. HITKÖZSÉG NJY[I]L[VÁNOS RE]NDELŐ [INT]ÉZET” – a szögletes zárójelben lévő betűknek napjainkban csak a sziluettje látszik.

A folyamatosan növekvő ingyenes beteganyag miatt a hitközség 1927-ben a rendelőintézet kibővítését határozta el, ezért néhány további lakosztályt állított a gyógyítási szolgálatába. Az elhatározás természetesen megszólította az akkori zsidó mecénásokat is. Az első adományozók között volt az ortodox hitközség vezetői sorából ismert óbudai Freudiger Dávid (1894–1944), aki 1000 pengőt ajándékozott, aminek emlékére a belgyógyászati rendelőt róla nevezték el. Szintén nagyobb összeget, 400 pengőt ajánlott fel Dános László (1884–1935) neves budapesti építész szemészeti műszerek megvételére, és egyúttal kezdeményezte az ambulatórium szemészetének megnyitását.⁵

(Folytatjuk)
Cseh Viktor/Egység

Gyógyszer- és MRI-támogatás

Egyszeri támogatást igényelhetnek szociálisan rászoruló betegek átlagosnál drágább gyógyszerek beszerzéséhez, valamint rosszindulatú daganatok kiderítését gyorsan.

– Mártír-istentisztelet. A békéscsabai hitközség tájékoztatja a tisztelt emlékező közösséget, hogy az idei gyászistentiszteletet 2020. szeptember 6-án, vasárnap a zsinagógában tartja.

– Szeretettel várunk minden érdeklődőt a siófoki imaházba szombatfogadó istentiszteletre és kidusra július 17. és augusztus 21. között, péntek esténként 19 órától. Cím: Siófok, Széchenyi u. 4.

sabban szolgáló magánjellegű MRI-vizsgálatokhoz.

Az igényléshez orvosi igazolás és jövedelemigazolás csatolása szükséges.

Részletesebb tájékoztatás a következő telefonszámon kérhető: 06-1-321-3497, lehetőleg az esti órákban.

Naptár

Július 17.	péntek	Támmuz 25.	Gyertyagyújtás: 8.17
Július 18.	szombat	Támmuz 26.	Szombat kimenetele: 9.32
			Újholdhirdetés
Július 21.	kedd	Támmuz 29.	Jajm kippur koton
Július 22.	szerda	Áv 1.	Újhold
Július 24.	péntek	Áv 3.	Gyertyagyújtás: 8.10
Július 25.	szombat	Áv 4.	Szombat kimenetele: 9.23
Július 30.	csütörtök	Áv 9.	Tisá beav böjt

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@mazsihisz.hu

Főszerkesztő:
Kardos Péter
Olvasószerkesztő:
Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos:
Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám:
11707024-22118480
OTP SWIFT kód:
(BIC) OTPVHUHB
IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsek: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.

Szedés, tördelés:
WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák:
mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

¹ Bíró Dániel (Dániel ben Gitl) sírfelirata alapján, a héber dátumot (5680. tisi ri 26.) átszámítva.

² „Érdekes per a budapesti orthodox kórház körül – A bíróság Braun Bernát adományát ajándéknak és nem alapítványnak értelmezte”, Egyenlőség, 1929. 49. évf. 32–33. szám, 30.

³ Simonyi-Scheiber Mária, „A budai Városmajor utcai Bíró Dániel Kórház története”, in: Kapronczay Károly (főszerk.), Orvostörténeti Közlemények – Communicationes de Historia Artis Medicinae. 226–229. Budapest: Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár, 2014. 159–182. – A cikk szerzője, Simonyi-Scheiber Mária (1927–2012) művészettörténész Scheiber Vilmos (1889–1979) sebész főorvos, a Bíró Dániel igazgatóhelyettes apja emlékére írta meg a kórház történetét, mely ennek a munkának a vázálul szolgált.

⁴ „Hírek – Orthodox zsidó kórház és szanatórium Budapesten”, Egyenlőség, 1920. 39. szám, 8. szám, 15

⁵ „A budapesti orthodox ambulatórium fejlesztése”, Zsidó Ujság, 1927. 3. évf. 20. szám, 3.

Önként vállalta, hogy megkapja a koronavírust

Az amerikai lány, aki korábban az izraeli hadseregben is szolgált, az egyike annak a 61 embernek, akik jelentkeztek a koronavírus elleni oltás kifejlesztését segítő tesztelésre. A

Keren Pedersen izraeli katonaként

döntése fiatal kora ellenére sem kockázatmentes, kellemetlen komplikációkkal, esetleg halállal is végződhet.

Keren Pedersen nemrég végzett a műszaki egyetemen, most pedig újabb kihívás elé néz, kiteszi magát a koronavírus-fertőzésnek, írja a Times of Israel.

Célja, hogy ezzel segítsen felgyorsítani az oltás előállítását. Pedersen szerint nem lesz könnyű ez a folyamat, de örül, hogy részt vesz benne. Eddig 61 fő vállalta egy nemzetközi kezdeményezés keretében, hogy a kutatók potenciális oltóanyagokat tesztelhetnek rajtuk, majd kontrollált környezetben fertőzésnek teszik ki őket. Erre azért van szükség, mert az oltásfejlesztés szokásos eljárásrendje túl lassúnak bizonyul a jelen helyzetben.

A WHO szerint ezek a kísérletek nemcsak felgyorsíthatják a kutatást,

de hatékonyabbá tehetik a végső készítményt is. Az eljárás ugyanakkor etikai kérdéseket vet fel, de a WHO kiadott egy dokumentumot, amelyben az áll, hogy bizonyos körülmények között ez a módszer elfogadható. És a jelenlegi járványhelyzet ilyen.

Ennek ellenére vannak tudósok, akik kritizálják ezt a lépést, és veszélyesnek, valamint etikátlannak tartják.

Pedersen korábban az izraeli hadseregben szolgált, nemrég szerzett gépészmérnöki diplomát a Technion

Egyetemen. A döntését azzal magyarázta, hogy azért jelentkezett, mert nem tartozik a veszélyeztetett korosztályba, megfelelő az életkora a tesztelés elvégzéséhez. Tisztában van a következményekkel, amelyek akkor is veszélyt jelenthetnek rá, ha egészséges. Felléphet nála agy- vagy szívkárosodás, vagy rögök keletkezhetnek a vérben. Ugyanakkor azt mondja, számára a kockázatoknál fontosabb, hogy az emberiség minél hamarabb legyőzhesse a COVID-19-vírust.

Kibic

Amit a pandémia hozott

Interjú Lantai Dáviddal

– Definiáld, kérlek, technikailag a Zoom fogalmát, ami vélhetően szoftveres módszerrel lehetőséget nyújtott számos, személyesen nem látogatható eseményen való részvételre. Egyúttal beszélj a megvalósításáról, saját szerepedről.

– A zoom.us alapvetően egy videokonferencia-platform, amely az online találkozóknak és a csoportos üzenetküldéseknek egy könnyen használható formája. A pandémia első napjaiban szembesültünk azzal a Bálint Házban (ahol dolgozom), hogy most egy hosszú távú megoldást kell találnunk arra, hogy a tagja-

kérdés, hogy a Zoomot fogjuk választani, annak is a meeting + webinar lehetőségét.

Az indulás napjaiban jó pár emberrel és szervezettel együtt informálódtam: Verő Tamás rabbi, Gólem Színház, Haver Alapítvány, Kibic szövetség, Mazsihisz, hogy ők hogy látják, miként reagál a közönség a kihívásra. Nagyon pozitív volt tapasztalni, hogy a résztvevők már az első napokban beleszerettek ebbe a kapcsolattartási formába. Az rögtön világossá vált, hogy sokaknak kihívást jelent majd maga a telepítés és a használat, ebben szerencsére nagy

Lantai Dávid: a Zoomban a zsidóság és a kukkolásnak is helye van

inkhoz ne csak eljuttassuk a programjainkat, hanem közben a zsidóságnak, a személyes kapcsolatoknak is helyük legyen ebben. Szerencsére sokszor vettem részt már webinariumokon, online képzéseken is. Annak alapján, hogy milyen jó gyakorlatok vannak körülöttem, nem volt

segítségemre volt Haus Szanti, akivel gyakorlatilag 6/24 órás telefonos supportot tartottunk fent az első hetekben, hogy mindenkinek legyen hová fordulni az első lépés megtételéhez.

A Zoom mellett az igazi ugrás az elérés volt, hogy miként juttassuk el az embereknek az előadások, közös imák, beszélgetések tényét. Itt a Facebook élő videoátvételt használtuk, így például nem egy esetben a Zoom-előadás egyszerre ment élőben a népszerű, több tízezres elérésű közösségi oldalakon, a videó mellett a linkkel, hogyan tudnak csatlakozni az emberek.

– Volt-e ilyen alkalmazás korábban is, illetve ha nincs a járványveszély, az emberek otthon maradására stb. készítés, létrejöhettek volna-e egy ilyen remek tájékoztató sorozat?

– A Bálint Ház esetén nagyon jól működtek eddig az FB live videók, melyek a nagytermi beszélgetéseinket kísérték, bár ott csak kommentben tudtak kérdezni az emberek, illetve ott inkább voltak kukkolók az előadások során. Úgy gondolom, a vírus nélkül nem lett volna ilyen nyitottság a nézőkben az új forma iránt, persze ehhez kellett olyan közösségek, pl. a BBYO fiataljai, akiknek nem volt kérdés szerintem egy percig sem, hogy a karantén ellenére is minden nap közösségi élményekkel teli legyen.

Gál Juli

SPÁNN GÁBOR

Hitvita

Ezúton kérem pártunk és kormányunk bocsánatát, de az ezerszer elátkozott 60-as években szocializálódott lelkem az elmúlt időben kicsit örült, mert megvalósult Marx álma: a világ proletárjai egyesültek... kár, hogy karanténban.

Apropó! Álljon itt egy jó tanács is. Valamennyi Kedves Olvasómnak üzenem, hogy ha egyszer elmúlik ez a róse Covid-járvány, senki ne dobja el a szájkosarát!

Javasolom, hogy onnantól kezdve hordja tovább mindenki, de úgy, hogy a védő rész a tarkóján legyen, így a füleink végre a helyükre kerüljenek. Ennyi elálló fülű embert sosem láttam Magyarországon, és jómagam lassan úgy vagyok, mint egy elefánt: a füleimmel is tudok köszönni.

De nem erről akartam írni.

Kevéske pénzügyeimet, vagy ahogy ma mondani szokták, „bankolásomat” a kerületünkben is sok kirendeltséggel rendelkező egyik nagynevű, külföldi tulajdonú kereskedelmi pénzintézetben intézem. Békeidőben, úgy két évvel ezelőtt, még több fiókba is bemehttem a környéken, és mind a forint-, mind a devizaszámlámról kívánság szerint intézkedhettem. A Brecht által is emlegetett duzzadt pénzü bankom vezetői úgy döntöttek – természetesen ügyfeleiket meg sem kérdezve –, hogy egész Zugló területén egyetlen helyen lehet készpénzes tranzakciót végrehajtani. Ezzel már jóval a teljes szolgáltatóipart buszmegállónak alakító pandémia kitörése előtt elérték, hogy az obligát fiók előtt mindig hosszú sorok kígyózzanak.

A járvány alatt is volt befizetnivalóm, így annak rendje-módja szerint regisztráltam, majd a bankfióknál őrt álló biztonságistól egy számot kaptam, amivel beálltam az akkor már jelentős és természetesen távolságtartó sorba. Egyszer csak a semmiből megjelent egy igazi zsidó. Azért mondom, hogy igazi zsidó, mert magán hordta vallásunk valamennyi kellékét. Ortodox előírás szerinti fekete ruha, fekete kalap, a mellény alól szabályosan kilógó cicesz és vállig érő, futás közben lóbogó pajesz. Végignéztet egy soron, majd szó nélkül előrement, és „letámadta” a vágósúlyban lévő biztonsági embert egy magyar-jiddis-angol szózuhataggal. A lényege az volt, hogy őt engedje be soron kívül. Ekkorra zavarban én még vagyontört nem láttam. Tudniillik ha egy fapados magyar polgár így lép fel, arra neki van olyan válasza, amit nem csak az Új Életben, de sajtóban sehol leírni nem lehet. Itt most – feltételezem – életében először látott egy hús-vér zsidót. Ott volt előtte a hosszú sor, legalább 20 tanú, így kénytelen volt „rendcsinálóból” ügyintézővé előlépni, méghozzá azzal a nehézséggel, hogy ő maga is csak középfokon beszélt a magyart, és a zsidócskánkból ömlő szózuhatagból mindössze annyit értett, hogy engedje be. Rábökött a táblájára és a sorszámtömbre. Az én emberem kivágta magát: 12! 12! Ez volt a number, csak pechvogel vagyok, késtem!

A biztonságis ránézett a táblára, és fülig érő szájjal válaszolt: a 12-es egy idős hölgy volt, és fél órája elment.

Akkor 21! Twenty-one! Csak elveszett!

Erre a sor végén egy nagydarab férfiember felmutatta a 21-es sorszámot, és ennyit mondott: bibsikém! A 21-es én vagyok, állj be a sor végére, 76 éve még örültél volna, ha sorvégi lehetsz!

Én magam rászóltam halkan: én is zsidó vagyok, bruder! Ne növeld az utálatot!

Megvetősen végignéztet rajtam, és azt mondta: ha te jid vagy és kijövek meg te is, várjál meg, beszélünk!

Ez úgy hangzott, mint falusi kocsmában az ismert életkép: gyere ki a ház mögé, és rendezzük le!

Ezt elvettem, hiszen egy ortodox zsidó csak nem fogja egy rugós késsel hirdetni az igét. Mindketten bejutottunk, majd a kocsik felé battyogva felém fordult, és megkérdezte: miféle jid vagy te? Se kipa, se rendes ruha, és még bántod is a testvéreket!

Mire én: Vedd tudomásul rebbe, hogy én egy törtgerincű neológ diaszpórazsidó vagyok! Kipát csak ünnepen, zsinagógában vagy temetőben hordok, pénteken és szombaton járok zsinagógába, jom kipurkor böjtölök, az évi 4 mázkirból egyet sem mulasztok. Máris belevágott: de peszáchkor biztos nem tudod, mi a homec!

Visszaélve a nyelvtudásával, ezt feleltem: vedd tudomásul, idén volt a legkönnyebb homecolnom, mert peszáchkor már járvány volt, otthon nálunk nem volt sem kenyér, sem liszt, és az üzletekben sem lehetett kapni. Na erre tegyél srámlit!

Erre csak legyintett, és annyit mondott: du bist mesüge! – és otthagytott.

Ennyire nem tudok oroszul, de gondolom, nem bróché mondott rám, és miközben elgondolkodva battyogtam az autóm felé, eszembe jutott egy rettenetes bökvers:

Veni, vidi, vici,
Győz a lubavicsi!

...és ideje van a nevelésnek

J. S. Bach rajongott az orgonáért. Amikor eljátszotta legújabb műveit a hangszeren, hallgatósága mindig álmélkodva figyelte a mester virtuóz technikáját.

Egyszer megkérdezték Bachtól, hogyhogya ilyen csodálatosan játszik ezen a rendkívül bonyolult hangszeren.

– Miért lenne bonyolult ez a hangszer? – kérdezett vissza Bach. – Itt csak azt kell tudni, hogy az ember mikor melyik billentyűt nyomja le, különben szól ez magától.

Victor Hugo, a nagy francia író egyszer sürgős munka előtt állt. Mivel nem bízott eléggé abban, hogy végig kitart feladata mellett, félig levágta a szakállát és félig a haját, az ollót pedig kidobta az ablakon. Addig nem ment el otthonról, amíg ki nem nőtt a szakálla és a haja. S a munkával is elkészült.

Yehudi Menuhin hegedűművész nemcsak játékaról, hanem roppant szorgalmáról is híres volt. Naponta nyolc órán át gyakorolt, s ezt sohasem mulasztotta el.

Megkérdezték tőle, hogy miért gyakorol ennyit, hiszen a napi nyolc óra után sokszor még rendkívül hosszú és fárasztó koncerteket ad.

– Én mindig is nagyon precíz ember voltam – válaszolta a művész –, ledolgozom a napi nyolc órát, a többi már csak szórakozás.

Semmit vissza!

ÖNINTERJÚ

– Remélem, nem Trianonról akar rabbi úr elmélkedni!

– Persze hogy nem!

– Hát akkor miről kell lemondanunk? Vagy visszaadnunk?

– A járvány alatt gyakran hangzik el: utána már semmi nem lesz olyan, mint előtte!

– Ez igaz! De hogy érinti ez a magyar zsidó hitéletet?

– Például úgy, ahogy ebben a lapszámban is olvashatja: jönnek a rabbink!

– És?

– Maga el tudta volna képzelni a járvány előtt, hogy a Síp utcai honlap nemcsak közli, de még pozitívvumként is találja ezt a tényt?

– Hát igaz, ami igaz, nem!

– Na ugye!

– Következmény?

– Csak jóslat! Belátható időn belül az ORZSE is kapcsol, és megkérdezi önmagától: ha ilyen, odakint megbecsült lányok tanulnak, akkor miért nem itthon képezzük őket?

– És mit fognak az itthoni rabbik szólni ehhez?

– Az akár ma is megjósolható lenne, hogy melyikük mit szólna hozzá!

– Most már árulja el rabbi úr a saját véleményét!

– Elárulom! Mint ismeretes, a nők mélyebb lelki életet élnek, mint mi! Ezzel könnyebben érzékenyíteni tudják a híveket!

– Ismerek olyan rabbikat is, akik ugyanezt tudják! Akkor mi lesz a különbség?

– A szakáll meg a pajesz!

Kardos Péter